

Előzetési ár : □

Egész évre 6 frt
Fél évre 3 „
Negy. évre 1 frt 50 kr.
Egy szám ára 5 kr.

Hirdetések és nyilt-
téri közlemények
juttatásukról közöltetnek.

VÉGVIDÉK

Politikai lap.

Szerkesztőség :

Starcsovai ut 3 sz. a.

Kiadóhivatal :

József főherceg
utca 11 szám.

Közlemények a szer-
kesztőségbe, előfize-
tési és hirdetés díjak,
úgy a lap szétküldé-
sére vonatkozó pana-
szok a kiadóhivatalba
küldendők.

Megjelenik :

minden vasárnap, szerda és
péntek reggel.

Főszerkesztő :

Feymann Gyula

Felelős szerkesztő :

Dr. Hódy Antal

ÜGYVEDEK.

Hirdetések

Vig Simon nyomdájában is felvételnek.
Starcsovai utca 3. szám.

Súlyos vádak.

Magyarország délvidéke, Aradtól Mehádiaig, a felderített csunyábbnál-csunyább sikkasztások és hivatali visszaélések súlyos vádjaitól viszhangzik. Ezekről beszél az ur és paraszt. Velük foglalkozik az országos és vidéki sajtónak minden, még a leg-szerényebb orgánuma is.

Ily büzhödt levegőben jelenik meg lapunk mai számában egy nyilt-
téri közlemény, melynek ugyszólván minden sora egy-egy vaskos büntény vagy legalább fegyelmi vétség elkövetésének riktó bélyegét nyomja egyik torontálmegyei jegyző s a felügyeletére és ellenőrzésére kötelezett közegek homlokára — ha az ezen sorokban foglalt tényállítások valók és igazán megtörténtek.

Mikor mi olyan helyen, amely végtére minden közleménynek, ha csak a jó ízlés törvényeit nem sérti, — nyitva áll, közreadjuk ezt a leleplezés számba menő nyilatkozatot, nem vezet bennünket semmiféle alanyi, vagy magántermészetű érdek. Nekünk akár Tadics Döméhez, akár „Szabadkai és társai”-hoz semmi közünk.

Minket arra, hogy e szenzációs sorokat leközzöljük s azonkívül még lapunknak ez előkelő helyén is szóvá tesszük, egyedül a közérdek gondozásának szempontja indított.

Mert mily tényállítások foglaltanak ebbe a nyilatkozatba?

Ott van először az, hogy egy községi jegyző községi örökkel elfogatott egy polgárt anélkül, hogy az bármiféle tilos, vagy csak gyanus cselekményt is követett volna el.

Ott van másodsor az, hogy ugyanez a községi jegyző addig futkosott ide s tova, míg azt a szerencsétlen elfogott embert bolondnak mondták ki s beszállították az angyalföldi tébolydába.

Ott van harmadsor az, hogy mindezen állítólagos hatalmaskodások azért történtek volna, mert a sztarcsovai községi jegyző e „bolond”-nak vagyonát — talán mint gondnoka — potom áron eladta a közgyámnak és a volt községi bírónak.

Ott van végül ütökártyaként az a nehéz vád, hogy a sztarcsovai jegyző 10 évnyi jegyzősége alatt — czinkostársai segítségével — koldusbotra juttatta az egész községet s vagyonát elrabolták.

Mindezek oly súlyos vádak, amelyek akár igazak, akár valótlanok, feltétlenül megvizsgálandók. Megvizsgálandók szigorúan mint olyanok, me-

lyek nemcsak annak a községi jegyzőnek és társainak becsületét érintik, hanem érintik az egész Torontálmegyét, a megyei igazgatását s legkiváltképpen azt a legfőbb kötelességet, hogy a törvényeket s a törvényes jogokat büntetlenül megsérteni senki fiának nem szabad.

Éppen ezért most még kérjük, hogy ebbe a felpanaszolt ügybe vagy a főispán, vagy az alispán, vagy a főszolgabíró, vagy a kir. ügyész, de valamelyik mindenesetre s mielőbb beavatkozzék, hogy a bűnös megbüntethessék, vagy az ártatlan rehabilitálható legyen.

Ennyit egyelőre.

A megye és az inség.

Megemlékeztünk már arról, hogy a megyei közigazgatási bizottság jelentést tett a kormányhoz azon jelentősebb viszonyokról, melyek Torontál-megye múlt évi közigazgatási életében felmerültek.

E jelentésben többhelyt igen jellemző ismertetőket és adatokat találunk. Ilyen része például az is, amelyben a tavalyi inségről és okairól értekeznek. Érdekesnek tartjuk a jelentés e részéből tanulságként a következőket közölni :

Az inséges viszonyok keletkezésének oka a múlt évi elpusztult termésekben keresendő, mert a nyár kezdetén fellépett folytonos hideg esőzések s a folytonos köd a növényzetet fejlődésében nemcsak megakadályozta, de tönkre is tette. Az őszi buza kalászatát a rozsda lepte el, a szem ki nem képződött s a gazdák majdnem üres szalmát csépeltek. A lapályos helyeken pedig, amilyen sok van, az esővíz megállott, a vetés pedig kipállott, mihez még a szivárgó talajvíz is járult, mely a mizériákat csak fokozta, úgy, hogy a lakosság egy része a bevetett őszi buzának magját sem kapta meg, mások pedig igen gyöngye termést kaptak.

A tengeri termése, melybe a szegény gazdák utolsó reményüket helyezték, szintén középszerű, de sokhelyt a középszerűn aluli maradt, mert ebben a fergek okoztak sok kárt. Mindehhez járult azután a huzamosabb ideig dühöngött sertésvész, mely a sertésállományt minden óvó rendszabály és folytonos küzdelem dacára pusztítja.

Ezen esetelt körülmények és a buza elővásárlásokból keletkezett nagy veszteségek idézték elő a nyomort, az ugynevezett inséget. De nem is inség ez tulajdonképpen, hanem elszegényedés, ami a mi (t. i. a közig. bizottság) nézetünk szerint sokkal komolyabb jellegű, mint az időnként különböző okokból jelentkezhető bármily nagy inség.

Ezután a foganatosított segélyezési eljárást ismerteti a jelentés, majd így folytatja :

Ha a jövő kilátásait és várakozásait, valamint a bajok elhárítására, illetve gyógyítására szükséges eszközöket és módokat mérlegeljük, úgy több figyelemreméltó jelenség tűnik fel előttünk.

Először látjuk, hogy kevés kivétellel ugyan, különösen a szerb és román községekben a kisbirtokosok száma évről-évre egy bizonyos következetességgel csökken és viszont emelkedik a földnélküliek száma, vagyis a napszamosoké. Eltekintve a fentebb már vázolt sajnó körülményektől, ezen jelenség még más okokban is találja magyarázatát. Gazdálkodó népünk, érte természetesen mindig a kisbirtokos parasztosztályt, mindent az egyoldalú és örökkön örökké váltakozó buza és kukoricza terméstől vár és nem iparkodik magának más jövedelmi forrást nyitni, minek folytán azután, ha pénzre szüksége van, azzal nem rendelkezik egyik terméstől a másikig s hitellel is igen csekély mérvben, vagy éppen nem. Sőt a hitelet is meggondolatlanul használja ki.

Nagy baj továbbá földmivelő népünk-nél, hogy nagy részben nincs meg a munka- és szerzési hajlama és a gazdasági állapottával összhangban álló életmódja.

Elkerülhetlenül szükséges tehát, hogy a földmivelő osztály gazdálkodási módszerét a kor igényeihez képest megváltoztassa és a buza és kukoricza termelésén kívül általánosan foglalkozzék részben ipari, gazdasági növények termelésével, részben kertészettel is és a phylloxera által legnagyobb részt elpusztított szőlőit helyezze újból jó karba ; ez által nemcsak azt érné el, hogy oly időben is rendelkezne egy bizonyos jövedelemforrással, midőn a buza és kukoricza még nem fizet, de a kertészettel és okszerű baromfitenyésztés stb. által házi szükségleteit is fedezhetné, majdnem egész éven által és így azon helyzetbe jöhetne, hogy közterheinek rendes viselése mellett még sok hasznos garast megtakaríthatna, részint tartalékalapnak, részint hasznos beruházásokra, esetleg ingatlan szerzésre. Természetesen mindennek alapfeltételei : állandó munkakedv és következetes takarékoság.

Télen azután még sok mindenféle hasznos házi ipar is volna üzhető.

Mindezekre azonban különösen a jövő generációt okszerűen nevelni kellene. Így a falusi iskolákban kellene a gyermekeket az okszerű gazdálkodás, kertészkedés, szőlőszet és gyümölcsészet ismereteiben a legalaposabb oktatásban részesíteni, ha e mellett talán valamely másik tantárgyra kevesebb idő jutna is. Erélyesebben és sürűbben kellene működni továbbá a vándortanítóknak, különösen a napszamos nép-nél, hogy ők is az okszerű emberi munka valódi értékéről és hasznáról kellően felvilágosítottassanak.

A részletezett intézkedésekkel egyenlő nagyságú kérdés volna a hitelviszonyok javítása és iparunk megteremtése, illetve fejlesztése és a mai kezdetleges stádiumából való emáncipálása.

A jövő ABCz-je.

Magyar ABCz és Olvasókönyv. Irta: Paulini Károly.

Az utolsó évtized folyamán sok vita folyt a paedagogiai irodalomban a fölött: mi az elemi népiskola tanításának a központja? A szakemberek majd a beszéd és értelemgyakorlatok, majd az írva-olvasás, majd a számtan elsőbbsége és fölénye mellett törtek lándzsát. Vajon kinek van igazsága?

Mind a három ismeretkörnek az első osztályban vettetik meg az alapja azon különbséggel, hogy míg beszéd- és értelemgyakorlatoknak és a számtannak csak az alapja vettetik meg, addig az ABCz az első osztályban teljesen megtanítandó.

Az ABCz-re, vagyis az írva-olvasás alapra tanítása által képesítetik a növendék arra, hogy majd az életben nemcsak közvetlenül, hanem közvetve az olvasás által is vehessen tudomást a világ folyásáról.

Az írva-olvasás tanításának elengedhetlen és lényeges segédeszköze pedig az ugynevezett ABCzés könyv. Azonban csak a jó. Hiábavaló a tanítónak minden tanítási ügyessége, lelkiismeretessége, ha azon könyv — mely a tömeges tanításnál feltétlenül a gyermek kezébe adandó, hiányos vagy épen rosszul, mert az eredmény a tanító és tanítvány kétszeres fáradozása mellett is alig lesz kielégítő.

Es daczára annak, hogy általánosan elfogadott paedagogiai elv szerint a jó abec és olvasókönyvek biztosítják az elemi népiskola tanításának eredményességét, éppen ezekben szenvedünk hiányt. Ezen állítás igazsága mellett bizonyítanak a minden évben miniszteri engedéllyel megjelenő olvasókönyvek sokasága.

Ilyen, mondhatni szomorú körülmények között örömmel üdvözljük Paulini Károly pancsovai áll. el. tanítónak az „Athenaeum” kiadásában megjelent ABCz és olvasóköny-

vét. Ezen könyv a benne érvényesült módszertani elvek, a tanmenet és anyag tekintetében is anynyira előnyösen tér el a most használatban levő összes hasonló könyvektől, hogy annak megjelenése valóságos vívmány.

A Paulini-féle könyvben a fokozatosság elve szigorúan van betartva. Módszertani előnye már a szótagolásnál észlelhető. Ugyanis a két, három, négy és több tagu szók tagolása fokozatosan megszűnik úgy, hogy a kis abec utolsó két betűjénél már nem fordul elő szótagolás.

Ez által a gyermek észrevétlenül, minden zökkenés nélkül a tagoltatva olvasásból a folyékony olvasáshoz szokik. A kisbetűs részben a betűk származtatása és egymással való összekapcsolása is igen helyesen van feltüntetve.

Paulini könyvében érvényesül azonban egy olyan módszertani elv, melynek hiányát nagyon is érezni minden használatban levő ABCz könyvben.

Ezen elv pedig az: hogy bármely betű tanításánál nemcsak az előző betű, hanem az összes, már megismertetett betűk minél többször forduljanak elő. Ezen elv akként van keresztülvéve, hogy pl. a 18-ik betűnél, az á-nál az előzőleg tanított 17 betű mindegyike mind az öt szakaszban legalább kétszer, tehát legkevesebb 10-szer fordul elő. És a könyvnek ezen módszertani előnye az, mely által a folytonos ismétlés elve érvényesül és a mely a tanítás eredményességét teljesen biztosítja.

Ezen elv keresztülvételével a szerző nemcsak óriási munkát végzett, hanem egy tanítónak mint a tanítványok megbecsülhetlen szolgálatot tett. A már megismert betűk alakjainak folytonos szem elő állítása által az elfelejtés lehetetlen.

Es hogy azon állításunk, mikép ezen elv csak Paulini könyvében van tudatosan és szigorúan alkalmazva, nem csak frázis, erre vonatkozólag csak a fővárosi iskolákban kötelezőleg használt ABCz-re mutatunk, melyben pl. a 31. oldalon tanított ez betű a kisbetűs rész még hátralevő 16 oldalán összesen csak kétszer fordul elő.

Az egyes betűk hangjainak kiérzékelt-

tésére szolgáló és igen csinos kivitelű képek (ábrák) helyes paedagogiai érzéssel vannak alkalmazva.

Az írás tanításánál is új módszert alkalmaz a szerző, a mennyiben a betű-alakok szerint először csak két- majd három és 4 vonal közé írat. Ezen fokozatosság keresztülvihetősege czéljából, szerző a könyvben használt vonalozással azonos vonalozású irkákat is szerkesztett.

A könyv tanmenete is előnyösen tér el az eddigiektől, a mennyiben a hasonló alakú és hangzó betűket nem egymás mellett vagy egymás után, hanem egymástól távolra helyezte olyformán, hogy köztük más betűket is mutat. Ennek előnye az, hogy a hasonló alakú és hangzású betűket a gyermek össze nem keverezheti. Sőt ezen tanmenetnél fogva nemcsak a magyar ajku, de a nemzetiségi iskolákban is igen előnyösen használható.

A könyv anyaga szinte megbecsülhetetlen jó tulajdonságú a könyvnek. Első látásra ugyan soknak tetszik az egyes kis betűknél előforduló anyag, de épen az olvasás gyakorlása szempontjából szükséges az anyagnak ezen bősége, mert ez által a kívül tanulás egyszerűen lehetetlenné válik. Az olvasási anyag tartalma igen változatos, és a gyermek felfogásának megfelelő erkölcsnemesítő és hazafias tartalmu tömör mondatok és olvasmányokból áll.

Még megemlítendő, hogy az itt megbeszélte ABCz-ben megoldott elvek szeriut összeállított és illusztrált fali olvasótáblák is készíthetők, valamint, hogy a jó anyagból készült könyv bolti ára — a páratlan szép kiállítás daczára — csak 40 fillér.

Mindenek után őszinte meggyőződéssel mondhatni, hogy Paulini Károly új alapos munkát végzett, melylyel nemcsak a tanítók és tanítványok, de még a szülők köszönetét is ki fogja érdemelni.

Hogy így legyen: ez csak a tanítóktól függ. Hiszem, hogy a kartársak az ő érdekükben is működő kartársuk fáradozását méltányolni fogják és tudják.

Végvidéki tanító.

TÁRCZA.

Válasz egy bolondnak kérdéseire.

— Angolból fordította: Schwalm György. —

„Felelj meg a bolondnak az ő bolondsága szerint, hogy ne legyen 50ics az ő szeméi előtt.”

Példabeszédek 26,5.—

Beszélik, hogy keleten élt valaha egy fakir vagy dervis, ki önkényes szegénységben s vezeklésben töltötte életét.

A keletnek fakirjai fanatikussal és utálatos egy nép. De vannak köztük magasabb jelleműek is; komoly s mély gondolkodású férfiak, kik valóban Istent keresik s a belső tisztaságot s tökéletességet szorgalmazzák, — csak-hogy tévutakon.

Ilyen volt a mi emberünk is.

Vallásos elmékedésekbe merülve, nagyon óvatos volt beszédében s felettén fukarkodó a szavakkal. A míg csak tehette, jelek által értette meg magát másokkal, misem lévén képes nyelvét megoldani. Nagy tiszteletben állott kegyessége miatt s mindenki a „szent dervis” neve alatt ismerte.

Élt ugyanabban a városban egy gazdag, ki élénk társadalmi tehetségei s azon találékonysága által volt kiváló, melylyel barátait mulattatni szokta.

Egy nap nagy társaság volt házában.

A vendégek szabadon élvezték a nekik nyújtott örömeiket s a házigazda, rendes szokása szerint, új élvezetek után látott, melyekkel a mulatságot tetőzte.

„Jer, nézzük meg a mi jó öreg barátunkat, a szent dervist”, — szolt a házigazda.

„Három kérdést szeretnék hozzá intézni. Hadd lássuk, mit fog azokra felelni.”

Az ajánlat nagy lelkesedéssel elfogadtatott s az egész társaság vígan indult utnak a szegény fakir kunyhója felé.

A mezőn találták ülvé.

A társaságnak vezetője nevető arczát komoly ráncokba szedte s mély alázatosságot színelve, következőképen szólította meg őt:

„Szent atyám, három mélyeséges s nehéz kérdés győtri lelkemet. Nem méltatnál-e segédmedre, ismert nagy bölcseségeddel felelvén meg azokra?”

A dervis igenlő jelt adott.

„Nos hát”, — mondá látogatója — „kérdéseimnek elseje az Istenre vonatkozik. Azt mondják, hogy van Isten, ámde nem láthatom és senki meg nem mutathatja nekem. Mikép higgyem hát, hogy Isten valóban létezik?”

A dervis mély figyelmét jelezte.

„Második kérdésem az ördögöt illeti” — folytató a gazdag. „Azt tanítják róla, hogy a tűznek anyyala. Ha már ő maga tűz, mit tarthat a pokol lángjaitól?”

„Es most” — végzé a gazdag — „harmadik kérdésem következik, melynek tárgya — az ember. Meg van írva, hogy minden cselekedeteink, még mielőtt azokat elkövetnők, előre meg vannak határozva s elrendelve Isten által. Mi módon vonhat benünket felelősségre az Isten oly tettekért, melyeknek véghezvitele nem függ szabad akaratunktól. Esdve kérek, szent atyám, válaszolj kérdéseimre!”

A dervis most második igenlő jelt adott s azután hirtelen felkapva egy göröngyöt, azt a kérdezősködőnek teljes erejéből arczába hajította.

A hallatlan sérelemmel megbántott, dühösen megragadva a dervist, az egész társasággal a bíró előtt termett.

A vádló, sérelmes ügyét elpanaszolva a bírónak, hozzátette még, hogy a támadás elég komoly volt, miután a fejébe vágott göröngy neki majdnem eltűrhetetlen fájdalmat okoz.

A bíró a vádlotthoz fordulva, megkérdezte, hogy mit hozhat fel saját védelmére?

A dervis, szokása szerint, jeladással felelt. „Világosabban fejezze ki magát, ha tetszik”, — mondá a bíró komolyan — „sem időm, sem kedvem jelek után itélni.”

„Am legyen”, — mondá a dervis.

„Csak az a mondani valóm”, — folytató

— „hogy ezen ur hozzám jött s arra kért, hogy válaszoljak három kérdésére s én kívánságát teljesítve, megadtam azok mindegyikére a kívánt választ.”

„Megadta-e? Hogyan? Göröngyöt vágva fejemhez? Oh! a fájdalom! Mennyit szenvedek miatta!” — jajgatott a panaszos.

„Nyilatkozzék körülményesebben!” — mondá a bíró, nyugtalanul a dervishez fordulva.

„A legnagyobb készséggel”, — szolt ez nyugodtan.

„Ezen ur azt állítja, hogy nincs Isten, mert ő sohasem látta és soha senki meg nem mutathatta neki az Istent. — Kegyeskednék Méltóságod a vádlót felhívni, hogy mutatná meg nekem a fájdalmat, melyet fejen érez, mert nem látom s nem is hihetem, hogy létezik.”

A társaság erre elmosolyogta magát s még a bírónak komoly arca is kissé enyhébb lett.

„Ezen ur továbbá azt is találta tölem kérdezni, hogy miként tarthat az ördög a pokol lángjaitól? ha ő maga a tűznek anyyala. Mindnyájan tudjuk, hogy ősapánk a föld porából alkottatott s hogy mi is hasonló elemből vagyunk. Por vagyunk s porrá kell lennünk. Meg vagyok győződve, hogy vádlóm ezt megfogja engedni. Már pedig ha ő maga is a föld porából áll, mi sérelmet okozhat rajta a földnek göröngye?”

„S végül”, — mondá a dervis, méltósággal felemelkedve — „előre meg lévén határozva s elrendelve, hogy ezen urnak testén a föld göröngyével sérelmet ejtsek, mi okon hozott engem a bíró elé s mi jogon vonhat ezért felelősségre?”

Erre a hallgatóság elnevette magát.

„Megengedem”, — mondá a bíró — „hogy göröngye magában foglalja a három kérdésre kívánt feleletet. Válasza okos volt ugyan, de kissé erőszakos. Måskor azon legyen szent atyám, hogy enyhébb modorban feleljen az önhöz intézett kérdésekre.”

H I R E K.

— **Személyi hír.** Dr. Hód Antal, lapunk feleles szerkesztője több napi tartózkodásra Herkulesfürdőre utazott. Távollétében a „Végvidék“ szerkesztését Feymann Gyula főszerkesztő a felelős.

— **Kitüntetett járásbíró.** A király Georgievics Sándor nyug. járásbíró, Georgievics István pancsovai gyógyszerész atyját, az igazságszolgáltatás terén szerzett érdemei elismerésül a Ferencz József-rend lovageresztjével tüntette ki.

— **A krassói főispánság.** A „Hazánk“ írja: Krassó-Szörény megye főispánját, Jakabffy Imrét tudvalevőleg államtitkárrá nevezték ki. A főispánságban való utódjának megválasztása — úgy látszik — nem ad nagy gondot a kormánynak, mert ott van Pálffy Elemér, a verseczi főispán, a ki Erdély Sándor igazságügyminiszter veje is és a ki modortalan hatalmalkodásaival és erőszakoskodásaival annyira magára haragította Versecz közvéleményét, hogy ottani főispánsága majdnem tarthatatlanná vált. Ilyen körülmények között nagyon természetes, hogy kapóra jött Pálffy Elemérnek a krassó-szörény megyei főispáni szék megüresedése, a kit a kormány, — a mely tudvalevőleg távol áll minden atyafiságos protegalástól — igyekszik is mielőbb a verseczi főispáni székbe a krassóiá átplántálni. Azzal természetesen a mai kormányzat édes-keveset törődik, hogy egy nemzeti szimpontból annyira exponált vármegyének, mint Krassó-Szörény megye, a miniszteri atyafiság juttat főispánt.

— **A klérus köréből.** Megyés püspökünk: Deseffy Sándor, a temesvári papnövelőben végzett Wégling János theológus Rónay Jenő főispán gyermekei mellé nevelőnek rendelte ki.

— **Városi közgyűlés.** Pancsova város törvényhatósági bizottsága holnap, azaz hétfőn reggel a városbába nagyteremben rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés tárgysorozata a következő: A város által felveendő kölesön kötvénytervezet bemutatása; a selyemgyár létesítése iránt kötendő és a földmívelésügyi m. kir. Miniszter által elfogadott szerződés-tervezet bemutatása; Kereskedelemügyi miniszteri rendelet, mellyel a pancsova-petrovosszelli vasut temespart végállomásának kiépítése céljából az engedélyezési tárgyalás f. évi augusztus 8-án Budapestre kitézik; a m. kir. belügyi miniszternek rendelete a temesszabályozási munkákkal kapcsolatban tervezett több munkák ügyében hozott közgyűlési határozatra vonatkozólag.

— **Esküvő.** Dr. Anay József, Almás község volt orvosa f. hó 17-én kötött házasságot Peszér-Adacson özv. Ledniczky Gizella urnóval.

— **Megint új vasut.** A délkeleti vasut gattaja-lugosi szakaszának műtanrendőri bejárását a héten tartották meg dr. Képesy Arpád miniszteri titkár vezetése alatt. A bizottság a 60 kilométer hosszú vonalat, mely Buziást is érinti, behatóan megvizsgálta és forgalomképes állapotban találta, amiért a bizottsági elnök a miniszter nevében a pályát e hónap 22-től kezdve a közforgalomnak átadta. Az építés alatt lévő lugos-maros-illyei vonalrészt augusztus hóban fogják a forgalomnak átadni.

— **Évi közgyűlés.** A „Torontálmegyei magyar közművelődési egyesület“ tegnapelőtt, július hó 21-én tartotta meg rendes közgyűlését N.-Becskeken, a községi népiskola értekezleti termében Steinbach Antal egyleti igazgató elnökle alatt. A közgyűlés mindenképp előtt jegyzőkönyvileg megörökítette Kovács Ágostonnak, az elhunyt elnöknek emlékét s helyébe gr. Karácsonyi Jenőt megválasztotta. Majd Rédl Ferencz egyleti titkár felolvasta az igazgatóság évi jelentését, mely tudomásul vétetett.

— **Pellagra a szomszédban.** Székely-Kevén a csángók közt hat esetben konstatalta Hajós Béla temesmegyei közegészségügyi felügyelő a pellagrát. A járvány azonban — hála a kormány ideai busás segítésének és a kielégítő táplálkozásnak, igen enyhén jelentkezik. A járvány elterjedése ellen minden óvintézkedést megtettek.

— **Sztrájkoló főgimnázium.** A pancsovai állami főgimnázium igazgatósága az intézet ez idei értesítőjét még mindég nem küldötte meg a „Végvidék“ szerkesztőségének.

— **Nagy tűz.** Julius 20-án déli egy órakor vészharangok zúgása jelezte Csákova temesmegyei városban, hogy tűz ütött ki. A tűzvész jelzése nagy rémüle be ejtette az embereket, mert heves szélvihar volt, mely végső pusztulásba dönthette a várost és lakosságát. A tűz a Grosz házban ütött ki, s hirtelen gyorsasággal terjedt tova. A piacon három ház, a járásbírósi épület, magtár és a rabruha raktár leégett. Magának Csákovának tűzoltósága nincs, s hogy a végzetessé válható veszedelem mégis localizálva lett, a temesvári, zsebelyi, giládi és vojteki tűzoltóság kellő időben való megérkezésének tulajdonítható. Emberéletben kár nem esett. Az anyagi kár 50 ezer forintnál több, melynek azonban, a biztosítások folytán, jelentékeny része megtérül.

— **Elmennek a közösök.** Megirtuk már, hogy a cs. és kir. 33-dik gyalog-ezrednek városunkban állomásozó első zászlóalja végleg elhagyja Pancsovát. Az elvonulás kedden hajnalba fog megtörténni előbb Temesvárra, majd onnan Aradra, ahol a zászlóalj ezental állomásozni fog.

— **A méltányos miniszter.** A honvédség részére a jövő évben szükséges tízezer pár bakancs és tízezer pár könnyebb fajta cipőnek szállítást a honvédelmi miniszter alkalmi iparszövetkezetek útján kívánja eszközölni. E végből leiratot intézett az ipar- és kereskedelmi kamarához, hogy az iparosok figyelmét e szállításra fordítsa. A miniszter hajlandó az iparosoknak az eddigi kedvezéseket megadni, sőt nem is követeli a vállalkozóktól az eddig szokásos kötelező nyilatkozatot; csak azt kéri ki, hogy ha az abban elvállalt megrendelést nem teljesíthetnek, ezt idejekorán a miniszternek bejelentsék, hogy a miniszter másutt szerezhesse be az illető cikkeket.

— **A „szép“ július.** Az itthonmaradt szalmaözvegyek nem is bánják olyan nagyon, hogy hűvösök az esték, meg hogy nappal nincs kánikula. De bezzeg a szegény asszonyok, kik a hegyek között, távol a férj meléngető szerelmétől dideregnek, azok ugyancsak busznak az ég kegyetlenségén. Szomorú dolog ez az erős, hideg július, de még szomorubb az, hogy a második fele sem lesz különb. Ime Falb jóslatai: Julius 25-étől 31-éig: Ujabb, sok zivatar, jelentékeny esapadék, kivált 25-én és 26-án és a hó utolsó napjaiban.

— **Ismét új lap.** Bozovicson f. évi július 10-én „Almásvölgyi Hírnök“ czim alatt társadalmi és közgazdasági hetilap indult meg, melyet Balogh László szerkeszt.

— **Szocializmus és karhatalom.** A szocialis mozgalmak elfojtása alkalmával szükséges karhatalmak igénybevételenél többször tapasztaltott, hogy a közigazgatási hatóságok és közegek a honvédelmi miniszter által körrendeletben kiadott „Utatis“ ha tározmányai tekintetében tájékozatlanok, illetve attól eltérőleg járnak el. Ezért most a belügyminiszter felhívja a törvényhatóságokat, hogy a karhatalmak igénybevételevel jogosult közegeiket utatisák, miszerint az említett utatisást behatóan tanulmányozzák s annak határozományait pontosan betartsák, a karhatalom rendelkezési jogával felruházott közegek nevét pedig a karhatalom parancsnokával minden egyes esetben kellő időben közöljék.

— **Szerencsétlenség a vasuton.** Lugoson a maga nemében páratlan baleset ért egy vasuti vonatvezetőt. A minap, alig hogy kiindult a vonat az állomásról, az utazók egyszerre vészjelzést hallanak s a vonat megáll. A megrémültek csakhamar megtudták a vészjelzés okát. Az egyik kocsipadlóján véres fejjel feküdt, eszméletlen állapotban a vonatvezető. Ez a szerencsétlen ember a kocsik ablakán nagyon ki találta dugni a fejét, úgy, hogy az egy, a vonathoz közel álló gerendába ütközött. Az ütés oly borzasztó volt, hogy a szegény embernek a feje bőre egészen lejtött. Az állomáshoz közel lakó dr. Klein m. kir. honvédtörzsorvos a szerencsétlen embert kezelés alá vette és a feje bőrét visszavarrta és miután állapotát nagyon fájdalmasnak ugyan, de életveszélyesnek nem találta, megengedte, hogy ugyanazon vonattal a temesvári kórházba szállítsák.

— **Erőművészeti estély.** Ma este 9 órakor a „Pelikán“ vendéglőben Mihajlovits Dragolyub, bécsi orvosnövendék, hírneves sportsmann, erőművészeti estélyt rendez. Mihajlovits 1895-ben már megfordult egyszer Pancsován s közönségünk akkor nagy érdeklődéssel nézte csudatatos mutatványait. Helyárak: 80 kr. 50 kr. és 20 kr.

— **Villamos a délvídeken.** Az északi közuti lóvasutársaság a kapott előmunkálati engedély alapján kidolgozta az Ujvidéken építendő villamos közuti vasut tervezetét. A 9-1 kilométernyi hálózat közigazgatási bejárását a kereskedelemügyi miniszter rendelete folytán augusztus 13-án tartják meg.

— **Az utolsó nap.** Az Albach-főle tájképkialítás ma látható utoljára. Ezuttal a Duna szabályozás nagyszerű műveleteit mutogatják a vaskapuvál és környékével.

— **Vérengző kerékpár.** Szaján torontál. megyei közséből írják, hogy a napokban ott szerencsétlenül járt a kis tíz éves Brumer Nándor. Unokabátyja, Kindermann Jenő kerékpárjára föl akart kapaszkodni a kis fiu, miközben jobb lába-feje a lánáz fogaskerekeibe került és a szó szoros értelmében levágta mind az öt ujját. A szerencsétlenül járt kis fiu orvosi kezelés alatt áll.

— **Ezredévi fák.** Az ezredévi állandó fültető bizottság fölkéri az ország összes kis- és nagybirtokosait, hogy a most beállott gyömölés-évesi évad alkalmával gyűjtsék össze a nemesebb fajta magvakat elültetés végett.

— **Megölte a nővérét.** Lugoson a város közelében a halászkok egy női holttestet fogtak ki a Temesből. Kiderült, hogy a szerencsétlen Tinku Vasziléné, szül. Szucsus Zsófia, szilhai lakosnő, aki kissé elmezavart volt. A beteg aszonyt szóváltás közben folyó hó 17-én saját fivére, Szucsus Junon 26 éves lugosi napszámos doronggal verte agyon, s miután megfosztotta 10 aranyból álló nyakékétől, a Temes folyóba dobta. Az elvetemült testvért és rablógyilkost a lugosi rendőrség fogta el s átadta a kir. ügyészségnek.

— **Üldözik a szipolyokat.** Nálunk is, másutt is egyes ügynőkön azon fázadoznak, hogy az általános pénzsükségletet felhasználva, a kisgazdákat megkárosítsák. A termést mindenféle kapacitálással, csalogatással előre megveszik igen olcsó áron, a megállapított vételár egy részét kifizetik s az előleg és szállítandó termény értéke erejéig váltót vesznek. Szóval kizsákmányolják a helyzetet és igen sok esetben a kisgazdák tönkrejutását is eszközölhetik. Ezen visszaélések meggátolása céljából szükségesnek tartotta a földmívelésügyi miniszter rendeletet boesájtani ki, melyben minden egyesület, minden társulatot felszólít, hogy azokat a lelketlen üzérkedéseket minden módon megakadályozni igyekezzenek. Ugyanakkor pedig hathatós támogatást ígér minden törvényes eljárás alkalmára. — Csak elismeréssel fogadjuk ezt a rendeletet s teljes jóakarattal óvjuk a kisgazdákat, hogy kevés termésükön ne igyekezzenek minél előbb tudni, mert esetleg lelketlen csalók áldozatául eshetnek.

Apró történetek.

I.

Bánatos arcú, szép barna leány kopogtatott be a napokban egyik rendőrtisztviselőnk hivatalos szobájába. Azután esendesen felnyit az ajtó és félénken betámolgyott rajta a csillogó szemű, szép leány.

Nagy, nehéz bánata lehetett, mert fiatal, formás teste meggörnyedt egy kissé és a szemébe szökött a könny, amikor beszélni kezdett:

— Erkölesi bizonyítványt kérek.

— Kinek a részére?

— Én nekem lesz szükségem reá.

A rendőrtisztviselőt elfogta valami hangulat. Valami bánatos, ami lágyasággal, könyörülettel tölti el a lelket. Amikor belenezett a leány tágra nyílt, könnyektől nedves nagy szemébe, azt hitte akkor, hogy bele lát azon körszűtl a leány lelkébe is. Résztvevően, számalommal kérdezősködött tehát tovább:

— Mi ezélra kívánja?

A leány nem bírta tovább elnyomni, eltitkolni szive nagy bánatát. Előtört a sok-sok

keserűség és gőreség, hosszú zokogásban nyilatkozott meg. Amikor kisírta magát, csendesen, suttogva adta meg a választ, amivel tartozott:

— Apáca leszek!

És erős lett újból. Letörölte könyeit és türelmesen várta, amíg kiállítják a bizonyítványt. Amikor elkészült, átvette és elment. A szobában csend lett.

II.

Egyik délvidéki városban egy szerzetes tanárnak — aki bentlakik a rendházban — ellopták a százforintos aranyóráját.

A tanár rögtön jelentést tett a rendőrségnél, s ez kiderítette, hogy a tanár ur óráját egy kisasszony lopta el s azután zálogba csapta. Mikor ezért a kisasszonyt letartóztatták, ez ritka czinizmussa így szól:

— Nem én vagyok az első, aki lop. Kerültek már a börtöbe bárók is, grófok is.

A kisasszonyt fogva tartja a rendőrség.

De arról mélyen hallgat a vizsgálat, hogy a kisasszony miként juthatott be a szemérembe — órát lopni.

Szerkesztői üzenetek.

R. H. N. Beeskerek. Beküldött cikke ilyen alakban jogi szaklapba való, ezért sajnálattal bár, de nem közölhetjük. Szíves ajánlatát azonban köszönettel elfogadjuk.

H. K. Heißen. Nagyon téved ön, ha azt hiszi, hogy a „Pancsovaer Schützen Verein“ tegnapi mulatóságáról azért nem emlékeztünk volna meg lapunkban előzetesen mert az egy német egyesület. Az elhallgatás egyedül oka az volt, hogy nem értesített róla bennünket senki.

Nyilt-tér.*)

Zeé Antal bolond-e?

Mintegy 4 hónappal ezelőtt, úgy a fővárosi, valamint torontálmegyei lapjaink is foglalkoztak a fentnevezett egyénnel, különösen ezen cím alatt: „Órult-e vagy gonosztevő?”

E kérdésnek megvitatása után ismét a következőket olvastuk róla: „Zeé Antal hatósági felügyelet alatt Budapestre, az angyalföldi tépelydába felkísértetett“.

Igaza volt a sajtónak, amikor ezeket róla írta, mert Zeé Antal valóban már 4 hónap óta az angyalföldi tépelyda áldozata; 4 hónap óta bolondnak tartatik, — bár ép eszméleténél van — s kitudja nem-e fog ottmaradni élte fogytáig, ha érdekében semmit sem tesznek, ha sorsa fölött egy áldásos kéz meg nem könyörül.

Hogy pedig Zeé Antal nem bolond, bebizonyítja majd a következő történet:

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Zeé Antal szüleit még gyermekkorában veszté el s így mint szülőknélküli gyermek 18—19 éves korában rossz utra tévedt s a pancsovai fogházba került. Innen ő azonban csakhamar megszökött s a Balkán-félszigetnek vette útját, hol annak államaiban — mint mezőgazdasági szolga — 7—8 évig elt. Végre az örökös szolgálatot megúván, elővette a honvágy, annál is inkább, mivel Sztarcsova községben saját háza és birtoka volt, amit szülei után örökölt. Egy török tanácsára elment tehát az ottani consulátusunkhoz, ahol bocsánatot s engedélyt kért, hogy szeretett hazájába ismét visszajöhhessen. S csakugyan folyó évi márczius hó elején Pancsovára érkezett, hol a kir. ügyészségnél jelentkezve, szabadon bocsátatott, miután a szükséges iratait előmutatta.

Ezt meghallván azonban Szabadkay Ignác, Sztarcsova község jegyzője, rögtön utána küldött két csendőrt, hogy Zeé Antalt letartóztassák.

A csendőrök utána is mentek, de miután Zeé a szükséges okiratait ismét előmutatta, a csendőrök visszamentek Szabadkayhoz, mondván neki: „Mi tulajdonképen Zeé Antalnak mitsem csinálhatunk, miután a szükséges iratai megvannak“.

Ezzel azonban Szabadkay nem elégedett meg, hanem ismételten utána küldött két községi őrt, akik Zeé Antalt Sztarcsova község-házára hozták.

Most elkezdett Szabadkay — könnyebb lélegzettel — idestova futkosni az ügyön erősen dolgozva, minek az lett a vége, hogy „Szabadkay és társai“ segítségével Zeé Antalt bolondnak mondták ki s ily módon be került Zeé Antal a fentnevezett tépelydába.

Ismételten hangsúlyozom, hogy Zeé Antal nem örült, hanem őt Szabadkay tette bolonddá, aki az ő vagyónát távolléte alatt potom áron eladta: még pedig házat Putze Bruno Sztarcsova község jelenlegi közgyámjának, az ingatlant pedig Zoljér István volt községi bírónak. Ha Zeé Antal bolond volna, hog. tudta volna akkor a balkáni 6—7 idegen nyelvet megtanulni; ha ő bolond, miért jelentkezett akkor önként a kir. ügyészségnél s végre ha ő bolond volna, hog. tudna akkor az angyalföldi tépelydából több sajtóközülög irt levelet Sztarcsován lakó rokonainak küldeni, melyekben igen értelmesen tolmácsolja állapotát, hog. ő nem bolond s hog. így miért tartják őt ott.

Tehát Zeé Antal nem bolond, csak Sztarcsova község jegyzője tette őt bolonddá. Ez tény.

Zeé Antalt tehát Szabadkay láb alól eltette, hog. gaz tette napfényre többé ne kerüljön.

De mi, Sztarcsova község lakói, hisszük

és reméljük, hog. mégis utól fogja érni a Isten büntető ostroma nemcsak Zeé Antalért, hanem azért is, mivel czinkos-társai segítségével 10 évnvi jegyzősége alatt — az egész községet koldusbotra juttatta. Egész vagyónkat ő és zivány társai elrabolták. Pancsován 1898. július 21-én. Sztarcsova község lakói nevében

Tadics Döme.

Kiadótulajdonos: Feymann Gyula.
Nyomatott Vig Simon gyorsajtóján.

ÁDLER DÁVID antalfalvai
vegyes kereskedő egy jó szü-
lőktől származó fiut keres ta-
nonezknak üzletébe 3 évre ter-
jedő időre, akármilyen val-
lásu, csak magyar és német
nyelvet tudjon beszélni.

1016 szám

vh. 1898.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hog. a szegedi kir. járásbírószág 1898. évi 18163 számú végzése következtében Dr. Ujj József ügyvéd által képviselt **Kup Gyula** és trsa javára **Rajkovics György** és neje ellen 386 frt s jár. erejéig 1898. évi május hó 18-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felül foglalt és 489 frtra becsült butorok, tükrök és függönyökből álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az pancsovai kir. járásbírószág V. 303/2—1898. sz. végzése folytán 386 frt tökekövetelés, ennek az árverés napján kiszámítandó 6% kamatai és eddig összesen 61 frt 36 krban bíróság már megállapított és 4 frt 30 kr. árverés kifizetési költségek erejéig Pancsován a nagypiaczon leendő eszközzésére **1898. évi július hó 27-ik** napjának délelőtti 9 órája határidőül kifizetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hog. az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Pancsován 1898 évi július hó 6 napján.

Bossán,

kir. bírósági végrehajtó.

VIG SIMON

Starcsovai utca 3. sz. **Pancsova** Dr. Nenadovics-féle házban.

Nagy és kis gyorsajtókkal
jól berendezett

KÖNYVNYOMDA.

Könyvkereskedés, papir- és író-
szerek raktára.

Könyvkötészet.

Mindennemű
könyvkötői munkákat

és

nyomatványt

pontos és csinos kivitelben legelőcsöbben
akar vidéki megrendelések után is posta
fordultával szállit.